

LINJA

7. LUOKKA

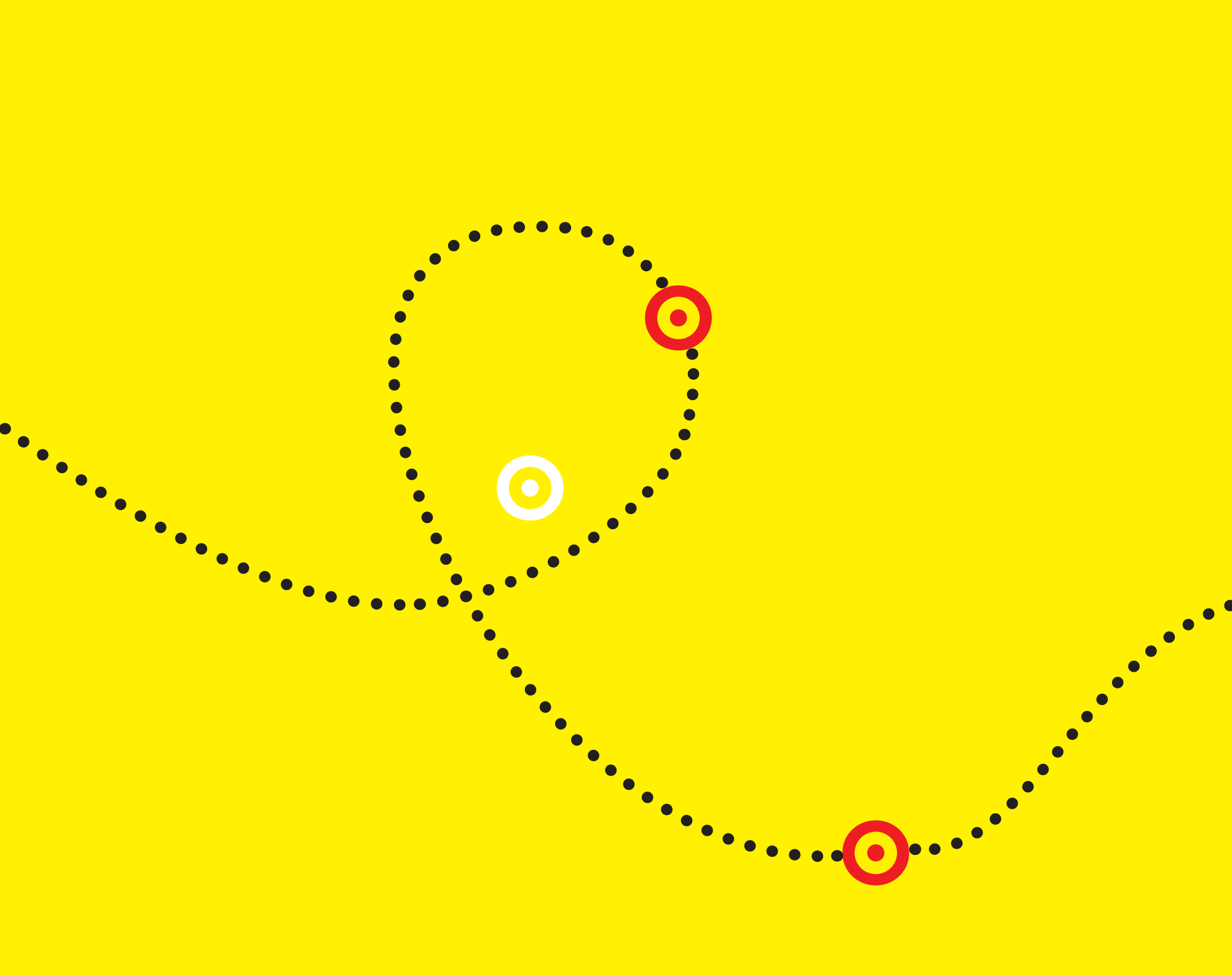
▶ Minä tykkään	6
▶ Minä olen	10
▶ Taidot käyttöön	14
▶ Minä opin	18
▶ Sanoilla on voimaa	22

8. LUOKKA

▶ Mikä sinulle on tärkeää?	28
▶ Miksi?	32
▶ Stereotypioita vai ei?	36
▶ Ystävämme kehu	40
▶ Haasteiden yli	44

9. LUOKKA

▶ Vaihtoehtojen tuntemus	50
▶ Kohti muutosta	56
▶ Stressaako?	60
▶ Askel kerrallaan	62
▶ Unelmat	66

OMA
LINJA

Minä tykkään

*"Jos yrität aina
olla normaali,
et saa koskaan
tietää, miten
upea olet."*

- MAYA ANGELOU

1

KIRJOITA vastauksesi alla oleviin kysymyksiin.

Mikä on lempijäätelösi?

.....

Jos olisit eläin, mikä eläin olisit?

.....

Jos tietäisit, ettet voi epäonnistua, mitä tekisit?

.....

Mikä on lempivaatekappaleesi?

.....

Jos olisit maa, mikä maa olisit?

.....

Mikä on lempisarjasi tai -elokuvasi?

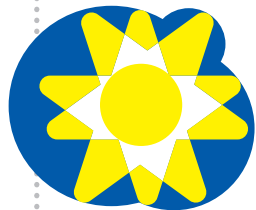
.....

Jos saisit valita kouluruoan päiväksi, mitä valitsisit?

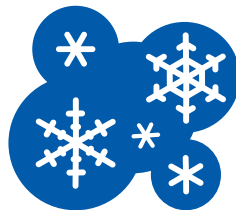

.....

2 VALITSE seuraavista vaihtoehdoista jompikumpi.

KESÄ
vai
TALVI

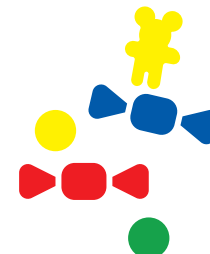
RANTALOMA
vai
KAUPUNKI

MEHU
vai
LIMU

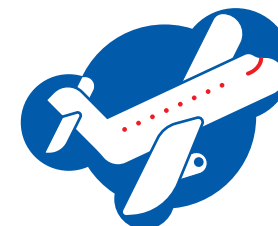
JÄÄTELÖ
vai
IRTOKARKIT

JALKAPALLO
vai
JÄÄKIEKKO

LAIVA
vai
LENTOKONE

TÄYDENNÄ seuraavat lauseet.

KOULU

Koulussa tykkään siitä, kun...

.....
.....
.....

Kouluamuina ikävintä on...

.....
.....
.....

Luokassani parasta on...

.....
.....
.....

VAPAA-AIKA

Kavereiden kanssa tykkään...

.....
.....
.....

Kun olen yksin...

.....
.....
.....

Unelmieni lomapäivä on...

.....
.....
.....

TULEVAISUUS

Kun pääsen peruskoulusta, haluan...

.....

.....
.....
.....

Ammatti, josta haaveilen, on...

.....
.....
.....

Aikuisena minä...

.....
.....
.....

Minä olen

*"Olet rohkeampi
kuin uskot, vahvempi
kuin miltä vaikutat ja
fiksumpi kuin luulet."*

- RISTO REIPAS (Nalle Puh)

1

YHDISTÄ roolit ja vahvuudet.

Johtaja: Jakaa puheenvuorot ja vastaa siitä, että tehtävät tulevat jaetuksi ja tehdyksi sovituksessa aikataulussa.

Sihteeri: Huolehtii käytännön asioista ja kirjaa ylös muistiinpanot ryhmän keskusteluista.

Keksijä: Luo ja ideoi uusia ratkaisuja ennennäkemättömän mielikuvituksensa avulla. Kun hän saa rauhassa pohtia asioita, hän löytää ratkaisut vaikeimpiinkin haasteisiin.

Tekijä: Vastuuntuntoinen ja realistinen. Hänen organisointikykyensä ja ahkeruutensa ansiosta voidaan luottaa siihen, että käytännön asiat sujuvat suunnitelmien mukaan.

Viimeistelijä: Huolellinen ja täydellisyyden tavoittelija. Hänen tarkkuutensa varmistaa, että keskitytään oikeisiin asioihin ja että lopputulos on laadukas. Hän pystyy työskentelemään stressaavissa tilanteissa.

Uteliias

Yhteistyökykyinen

Ratkaisukeskeinen

Kärsivällinen

Huolellinen

Idearikas

Tehokas

Ahkera

Sanavalmis

Realistinen

2

MIETI vahvuuksia ja taitoja, joita olet käyttänyt koulussa, vapaa-ajalla, harrastuksissa tai kotona. **VALITSE** vahvuuksista ja taidoista ne asiat, jotka mielestäsi kuvaavat sinua, ja merkitse valintasi rastilla.

VAHVUUKSIA

- luotettava
- rehellinen
- vastuuntuntoinen
- huolellinen
- tunnollinen
- käytännöllinen
- harkitseva
- tarkka
- sinnikäs
- täsmällinen
- suunnitelmallinen
- johdonmukainen
- kärsivällinen
- rento
- rauhallinen
- itsevarma
- joustava
- ennakkoluuloton
- iloinen
- eloisa
- ystävällinen
- tunteellinen
- avoin
- yhteistyöhaluinen
- tehokas
- kilpailuhenkinen
- päättäväinen
- vakuuttava
- sanavalmis

- oma-aloitteinen
- rohkea
- spontaani
- utelias
- tiedonhaluinen
- pohdiskeleva
- kriittinen
- luova
- neuvokas

SOSIAALISET TAIDOT

- esiintymistaito
- ryhmätyötaito
- tiedonhankintataito
- keskustelutaito
- kuuntelutaito
- suostuttelutaito
- myyntitaito

TIETOTEKNISIÄ TAIDOJA

- ohjelmien käyttötaidot, mitkä?

- sosiaalisen median käyttö, mitkä?

- ohjelmointitaidot, mitkä kielet?

TEKNISIÄ TAIDOJA

- ajoneuvojen korjaaminen
- rakentaminen

MUITA TAIDOJA

- looginen päättelykyky
- avaruudellinen hahmotuskyky
- ongelmanratkaisutaito
- kirjallinen ilmaisutaito
- suullinen ilmaisutaito
- kuvataiteelliset taidot

- liikunnalliset taidot
- erätaidot
- tyylien ja trendien tuntemus
- kotitaloustaidot

KIELITAITO

- suomen kieli
- ruotsin kieli
- englannin kieli
- muita kieliä, mitä?

MUUT OMAT TAIDOT

- Mitä sinulla olevaa vahvuutta tai taitoa ei ollut listalla?

3

VALITSE seuraavaksi luettelostasi yksi vahvuus tai taito. Kerro esimerkin avulla, miten se voi näkyä tavassasi toimia tai ajatella. Opit samalla, kuinka voit kertoa omista vahvuuksistasi työhaastattelussa tai pääsykokeissa.

TAITO / VAHVUUS:

MILLOIN, missä ja miten olet käyttänyt tätä vahvuuttasi tai taitoasi?

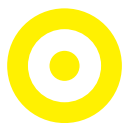
MITÄ HYÖTYÄ taitosi tai vahvuutesi käytöstä oli kyseisessä tilanteessa?

POHDI esimerkkejä ammateista, joissa on mielestäsi hyötyä tästä vahvuudesta tai taidosta:

Taidot käyttöön

"Jokainen on nero, mutta jos tuomitset kalan sen kiipeilytaitojen vuoksi, se tuntee koko elämänsä itsensä tyhmäksi."
- ALBERT EINSTEIN

Siirrettävä taito tai ***vahvuus*** on sellainen, jonka olet oppinut eri yhteydessä kuin missä sitä hyödynnät.

KIRJOITA, mitä teet vapaa-ajallasi.

"Harrastan futista. Siinä olen oppinut yhteistyötaitoja, joita tarvitsen kesätyössäni jäätelön myyjänä."

"Piirrän paljon vapaa-aikana. Taidostani ajatella luovasti on ollut paljon apua, kun toimin lapsenvahtina."

2

MIETI ensin, millaisia taitoja ja vahvuuksia käytät näissä vapaa-ajan toiminnoissasi, ja listaa niitä alapuolella olevan taulukon vasemmalle puolelle. Mieti tämän jälkeen esimerkkejä ammateista, joissa on hyötyä listaamastasi taidosta tai vahvuudesta. Taulukon ensimmäisellä rivillä on esimerkki.

TAITO / VAHVUUS	ESIMERKKEJÄ AMMATEISTA
<i>Keskittymiskyky</i>	<i>Lääkäri, poliisi, myyjä, rakennusmies jne.</i>

Voit hakea tietoa ammateista osoitteesta kunkoululoppuu.fi

Minä opin

"Kukaan, joka ei ole koskaan tehnyt virhettä, ei ole yrittänyt mitään uutta."

- ALBERT EINSTEIN

Sanoilla on voimaa

*"Sanat voivat
inspiroida ja sanat
voivat tuhota. Valitse
omasi huolella."*

- ROBIN SHARMA

1

KIRJOITA parin kanssa positiivinen kirje videon päähenkilölle.

A large rectangular area defined by a dotted border, intended for writing a letter. The area contains horizontal dotted lines to guide the text. The top right corner of the rectangle is folded over, and a decorative line of black dots extends from the right side of the rectangle.

POHDI seuraavien kysymyksien avulla itseäsi luokkasi jäsenenä:

Miten muiden luokkalaisten sanat ja teot vaikuttavat sinuun?

.....
.....
.....
.....

Milloin olet viimeksi puolustanut heikompaa luokkalaistasi?

.....
.....
.....
.....

Millaisissa tilanteissa muiden mielipiteestä on ollut sinulle apua? Entä harmia?

.....
.....
.....

Kolme parasta asiaa minussa

1

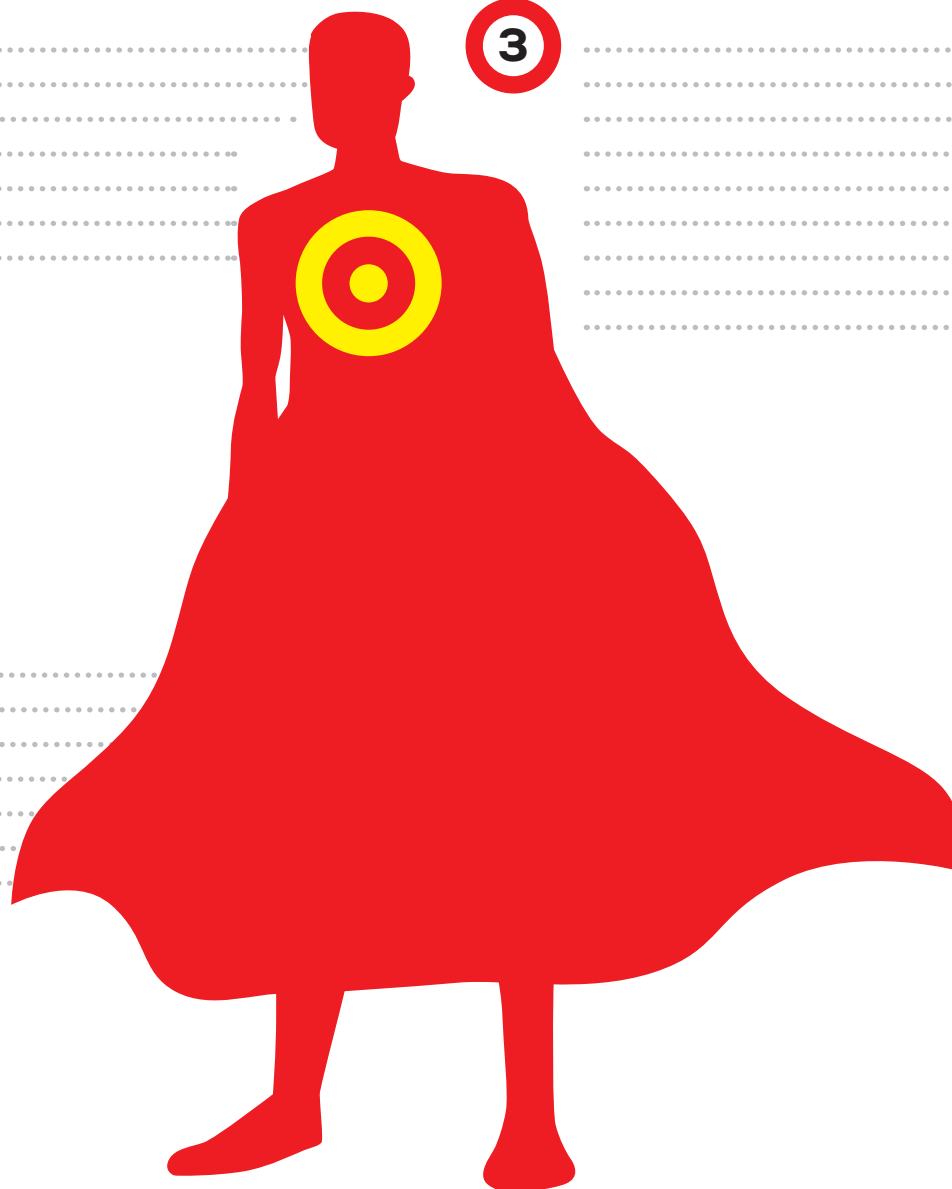
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

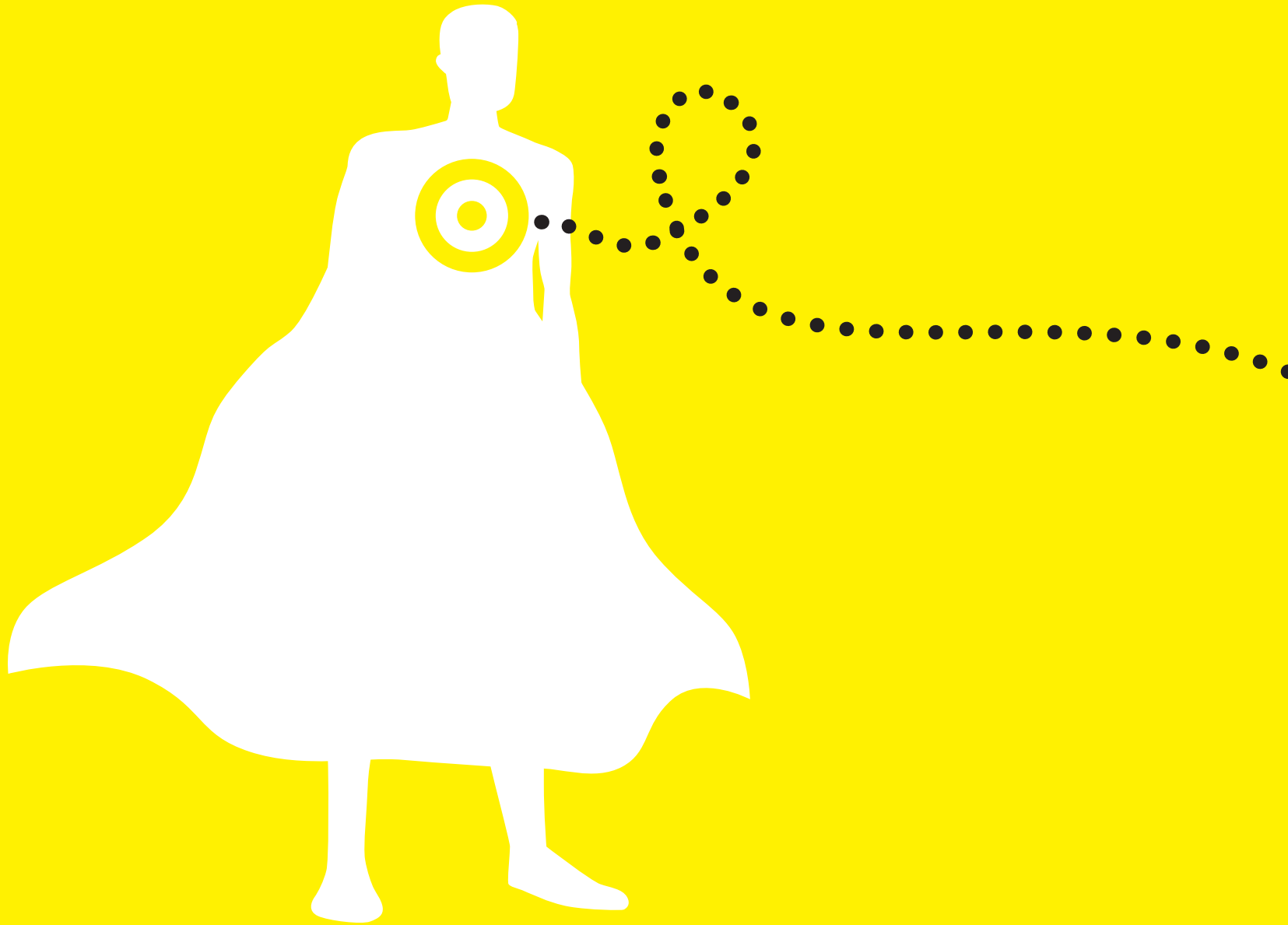
3

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2

.....
.....
.....
.....
.....
.....

OMA
LINJA

Mikä sinulle on tärkeää?

*"Menestys on sitä,
että pidät itsestäsi,
pidät siitä mitä teet
ja pidät siitä, miten
sen teet."*

- MAYA ANGELOU

1

KATSO alla olevia sanoja, jotka kuvaavat erilaisia arvoja. Mitkä niistä sinä koet itsellesi tärkeiksi? Valitse niistä 3–5, ja kirjoita ne alla olevaan tilaan.

ONNI	TERVEYS	USKO	VOIMA	OIKEUDENMUKAISUUS
MIELIHYVÄ	KAUNEUS	TOIVO	RIKKAUS	TASA-ARVO
ILO	TOTUUS	YSTÄVYYS	RAHA	HYVYYS
NAUTINTO	TIETO	RAKKAUS	VALTA	ELÄINTEN OIKEUDET
ELÄMÄ	TIEDE	KUNNIA	VOITTO	ITSEKKYYS

.....

.....

.....

.....

.....

2

KIRJAA alle ryhmäsi valitsemat kolme arvoa, ja pohtikaa yhdessä jokaiselle arvolle yksi sellainen ammatti, jossa kyseinen arvo näkyy. **KIRJATKAA** ylös, miten tämä arvo näkyy kyseisessä ammatissa.

Arvo

Ammatti

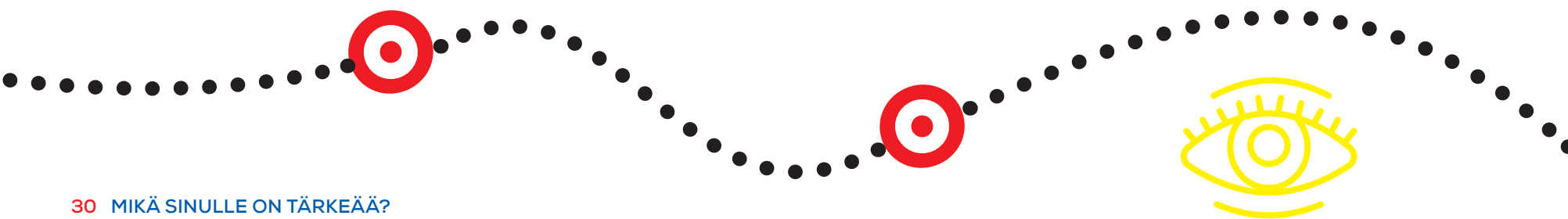

Miten arvo näkyy ammatissa?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miksi?

*"Jos elät
miellyttääksesi
muita, kaikki tulevat
rakastamaan sinua,
paitsi sinä itse."*
- PAULO COELHO

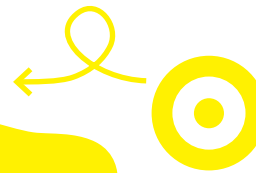

1

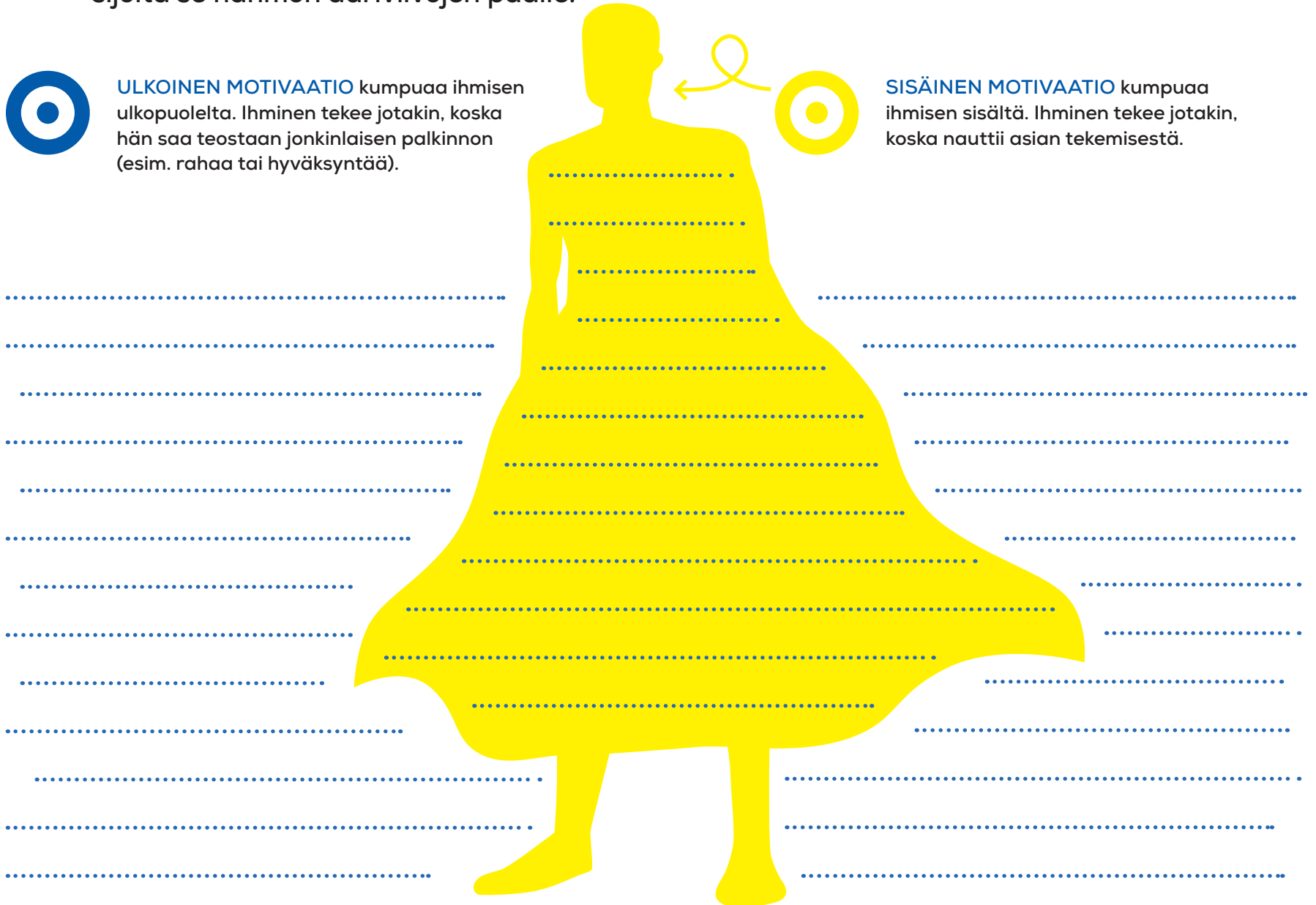
MIETI, mikä saa sinut tulemaan aamulla kouluun. **KIRJOITA** hahmon ympärille ulkoisia syitä. **KIRJOITA** hahmon sisälle sisäisiä syitä. Jos et tiedä, onko syy ulkoinen vai sisäinen, sijoita se hahmon ääriviivojen päälle.

ULKOINEN MOTIVAATIO kumpuaa ihmisen ulkopuolelta. Ihminen tekee jotakin, koska hän saa teostaan jonkinlaisen palkinnon (esim. rahaa tai hyväksyntää).

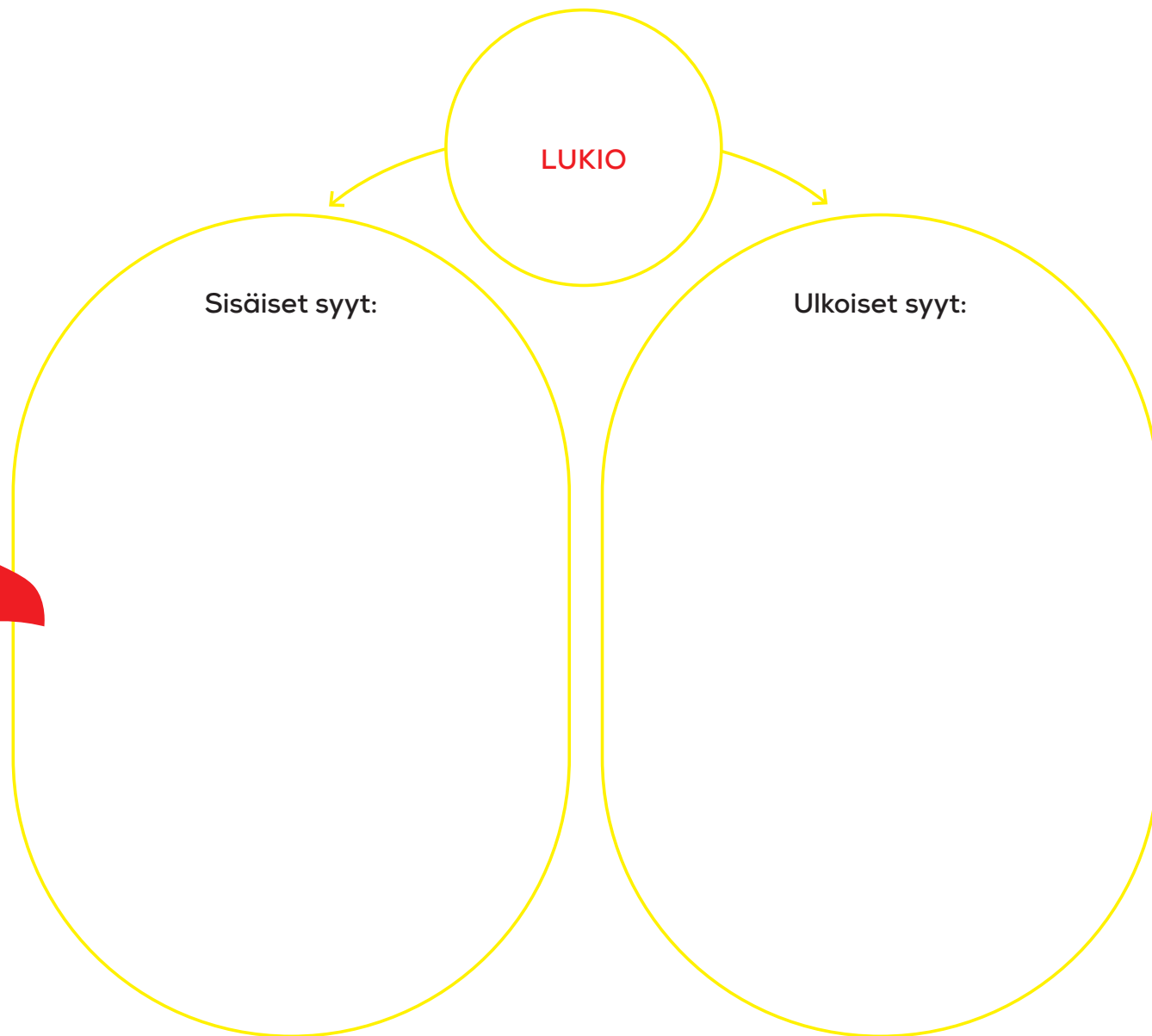
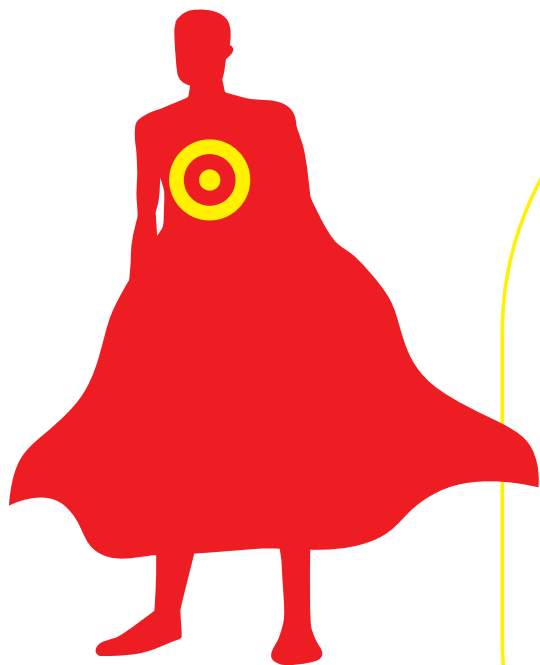
SISÄINEN MOTIVAATIO kumpuaa ihmisen sisältä. Ihminen tekee jotakin, koska nauttii asian tekemisestä.

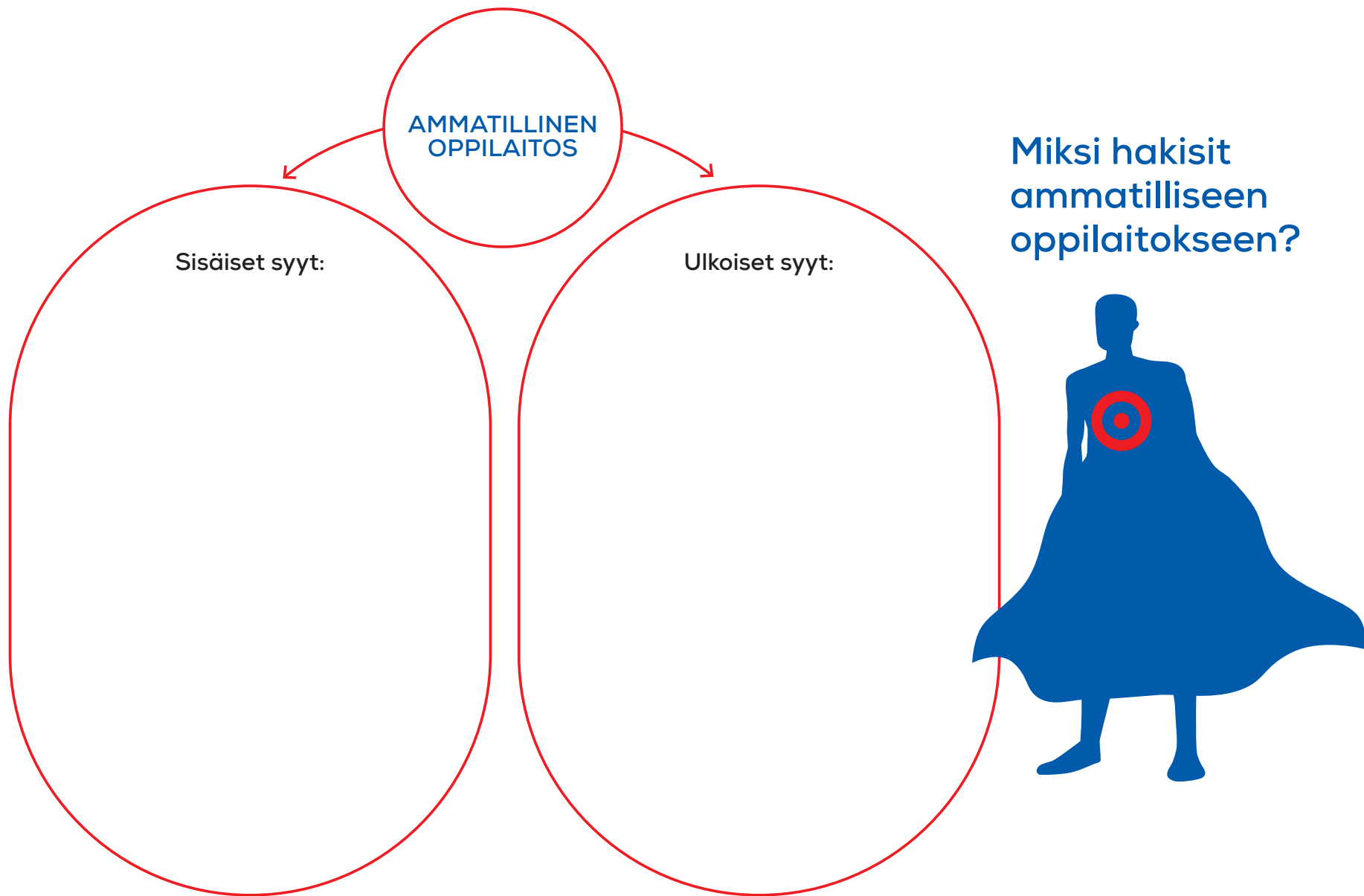

2

Peruskoulun jälkeen suurin osa oppilaista menee joko lukioon tai ammatilliseen oppilaitokseen. **KERÄÄ** alle sisäisiä ja ulkoisia syitä, joiden vuoksi hakisit joko lukioon tai ammatilliseen oppilaitokseen.

Miksi hakisit lukioon?

TARKASTELE lopuksi kirjaamiasi syitä. Kumpaan vaihtoehtoon sinun tulisi mielestäsi hakea?

Stereotypioita vai ei?

*"Ajatuksemme
ovat kaikkein
tärkeintä. Meistä
tulee sitä, mitä me
ajattelemme."*

- BUDDHA

1

Alapuolella on viiden henkilön kuvat ja lista ammatteja. **YHDISTÄ** kuvat ja ammatit.

STEREOTYPIA on voimakas yleistys jostakin ilmiöstä tai ryhmästä

2

KIRJOITA alle, mitkä ammatit sinua tällä hetkellä kiinnostavat?
Ovatko ne nais- vai miesvaltaisilta aloilta?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

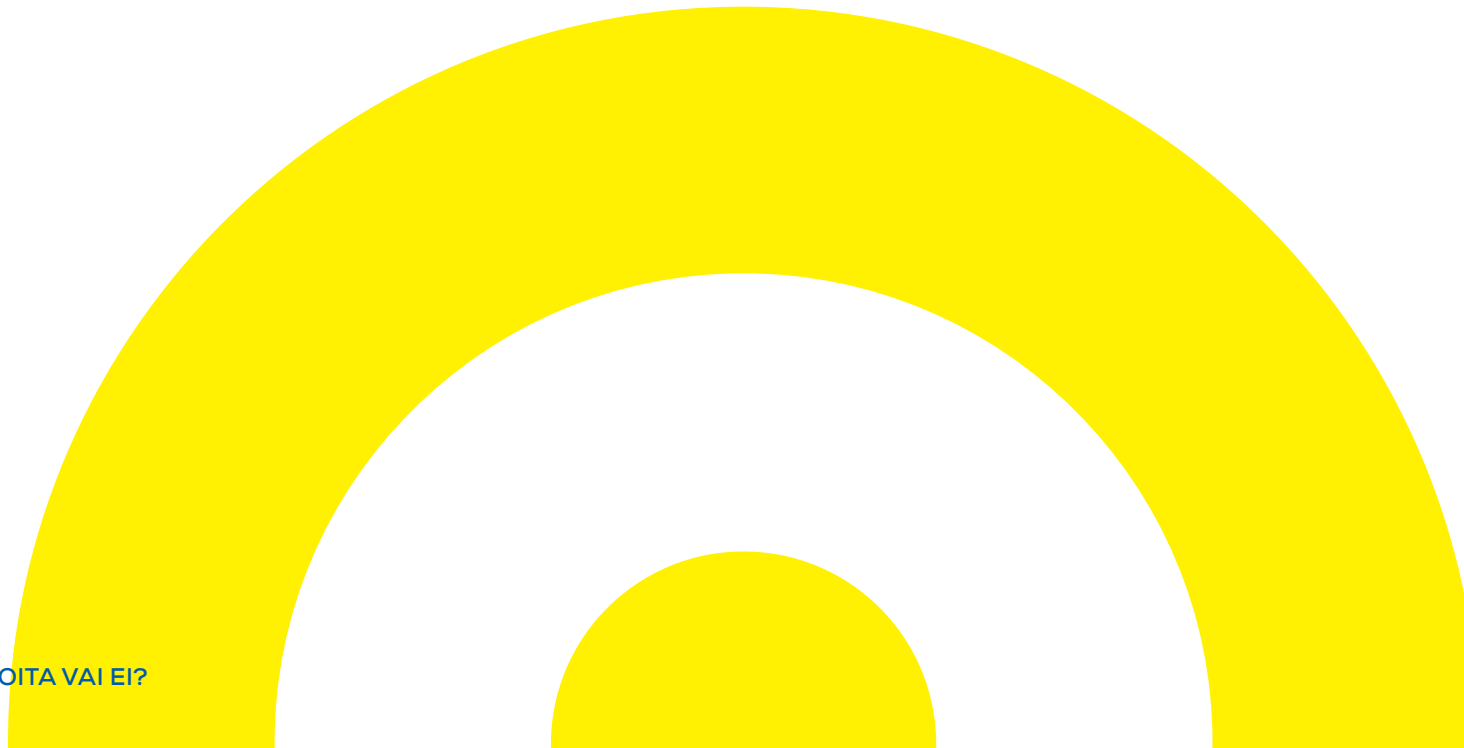
.....

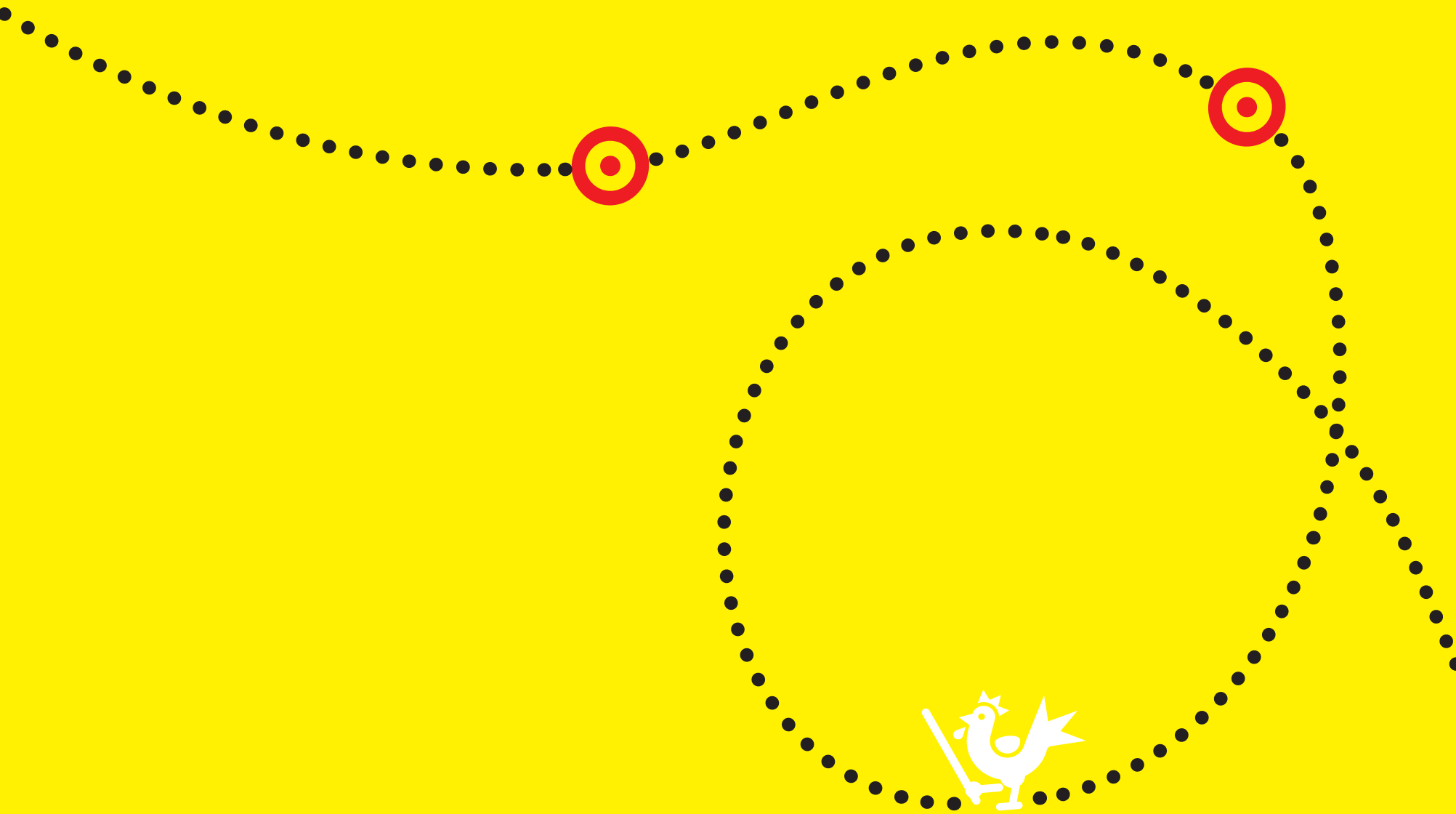
.....

.....

.....

.....

Ystävämme kehu

*"Paras tapa piristää
itseäsi, on piristää
jotakuta muuta."*

- MARK TWAIN

1

TILANNE 1: Mistä henkilöä voisi kehua? Miten henkilö vastaa kehuihin?

Kehuja:

Kehuttava:

2

TILANNE 2: Mistä henkilöä voisi kehua? Miten henkilö vastaa kehuihin?

Kehuja:

Kehuttava:

KUVITTELE tilanne, että olet päässyt haluamaasi kouluun peruskoulun päättymisen jälkeen. **MITEN** vastaat kehuille?

KAVERISI KEHUU: *"Mä arvasin kun sä oot niin hyvä!"*

SINÄ VASTAAT:

.....

.....

.....

.....

SINULLE LÄHEINEN AIKUINEN KEHUU: *"Upea saavutus, olen ylpeä sinusta ja onnellinen puolestasi."*

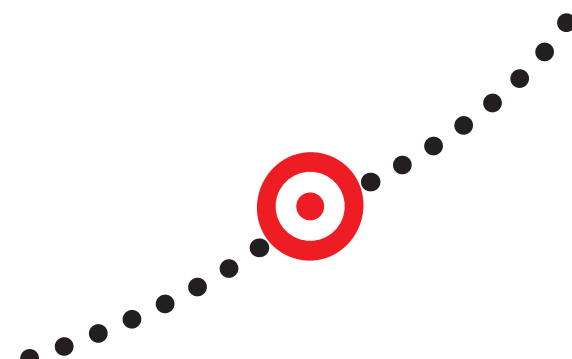
SINÄ VASTAAT:

.....

.....

.....

.....

OPO KEHUU: *"Onneksi olkoon! Pääsit sinne, minne tavoittelinkin, kun teit niin kovasti töitä sen eteen."*

SINÄ VASTAAT:

.....

.....

.....

Haasteiden yli

*"Ei ole olemassa
muureja, on vain
siltoja.
Ei ole olemassa
suljettuja ovia, on
vain portteja."*
- TOMMY TABERMANN

1

LUE opettajan jakaman puhekuplan teksti ja **POHDI** ryhmäsi kanssa vastauksia seuraaviin kysymyksiin. **KIRJAA** vastaukset alla oleville riveille.

Miten henkilö itse voi vaikuttaa tilanteeseen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mitä hänen kannattaa tehdä seuraavaksi?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miten henkilö voisi muuttaa ajattelutapaansa?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mistä hän voisi saada apua, ohjeita tai neuvoja?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

MILLAISIA unelmia tai tulevaisuuden suunnitelmia sinulla on opiskeluun tai työelämään liittyen? **KIRJAA** yksi suunnitelmasi alapuolelle ja pohdi sen jälkeen, mitä haasteita suunnitelmasi esteeksi saattaa tulla ja miten voisit voittaa nämä haasteet.

UNELMASI

HAASTE

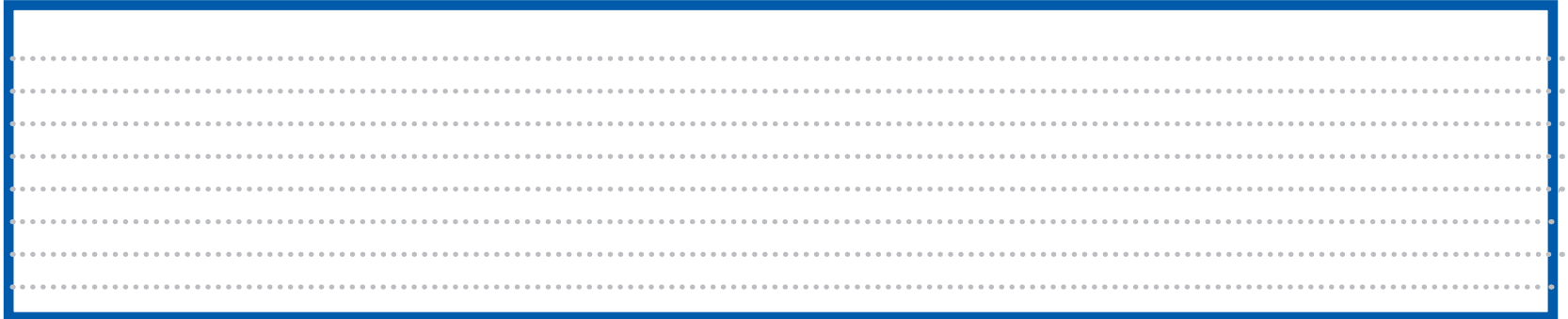
RATKAISU

**Kirjoita itsellesi kolme motivaatiolauseetta.
Voit keksiä lauseet itse tai etsiä netistä.**

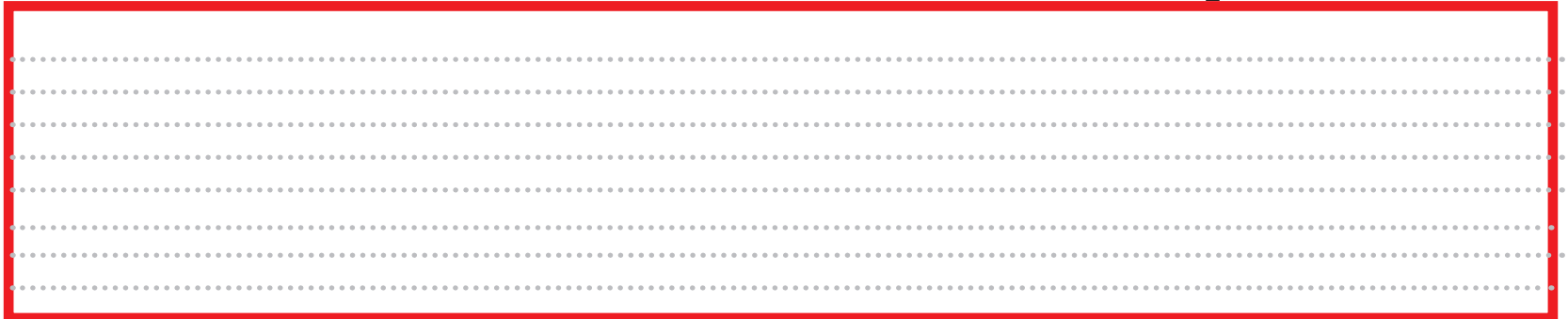
1

A large rectangular area with a yellow border, containing horizontal dotted lines for writing.

2

A large rectangular area with a blue border, containing horizontal dotted lines for writing.

3

A large rectangular area with a red border, containing horizontal dotted lines for writing.

OMA
LINJA

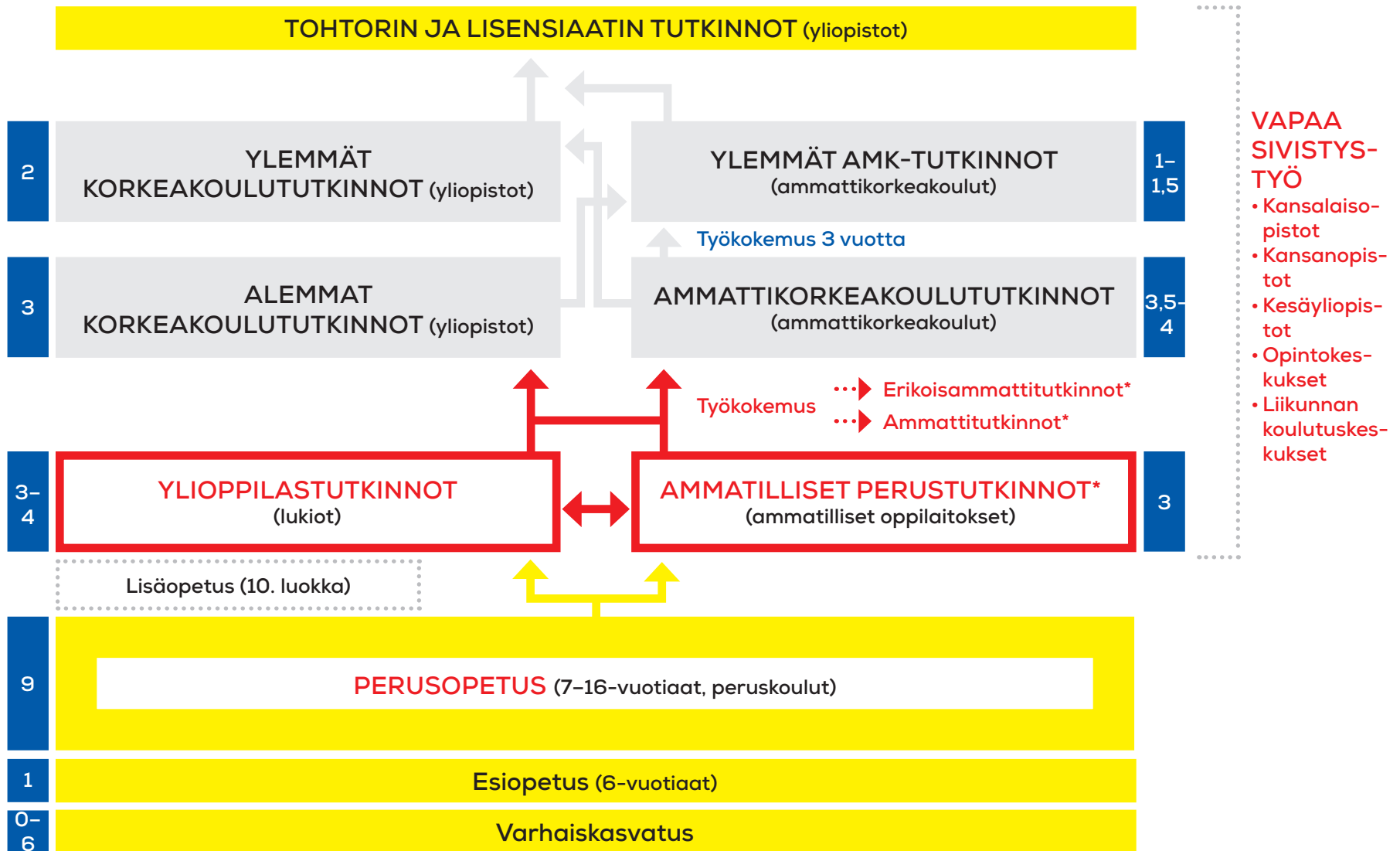

Vaihtoehtojen tuntemus

*"Jatka
eteenpäin, et
kadu sitä.
Jos luovutat,
et unohda sitä
ikinä."
- TUNTEMATON*

Suomen koulutusjärjestelmä

■ Kesto vuosina

*Koulutusta järjestetään myös oppisopimuskoulutuksena

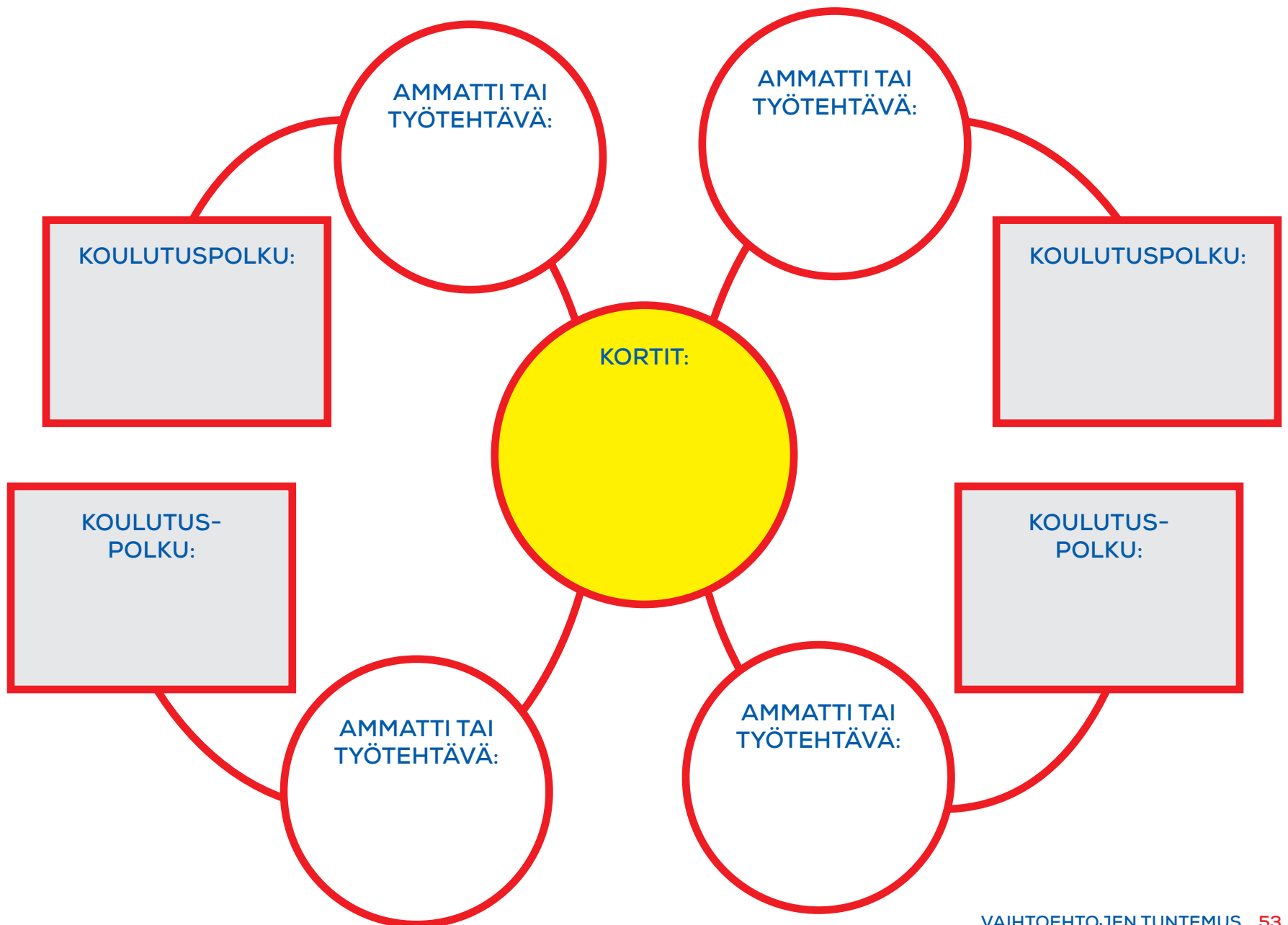
1

ALLA on kortteja, joissa on kuvattuna erilaisissa ammateissa tapahtuvaa toimintaa ja tekemistä. **POHDI** millaisten asioiden parissa voisit työskennellä? Mitä asioita toiveammattiisi voisi liittyä? **YMPYRÖI** kaksi sinua eniten kiinnostavaa korttia.

Ihmisten auttaminen	Kasvatus	Myyminen	Liikunta tai urheilu	Järjestyksen valvonta	Luonnossa liikkuminen ja luonto
Tavaroiden valmistaminen	Taiteellisuus	Näytteleminen	Tieto-tekniikka	Asioiden organisointi	Yrittäjänä toimiminen
Viestintä (esim. some, lehdet, tv)	Käsityöt	Esiintyminen	Luovuus	Musiikki	Asioiden tutkiminen
Numerot	Suunnittelu	Yksityiskohdat	Tekniikan ja laitteiden käyttö	Ihmisten neuvominen/ohjaus	Ongelmien ratkaiseminen

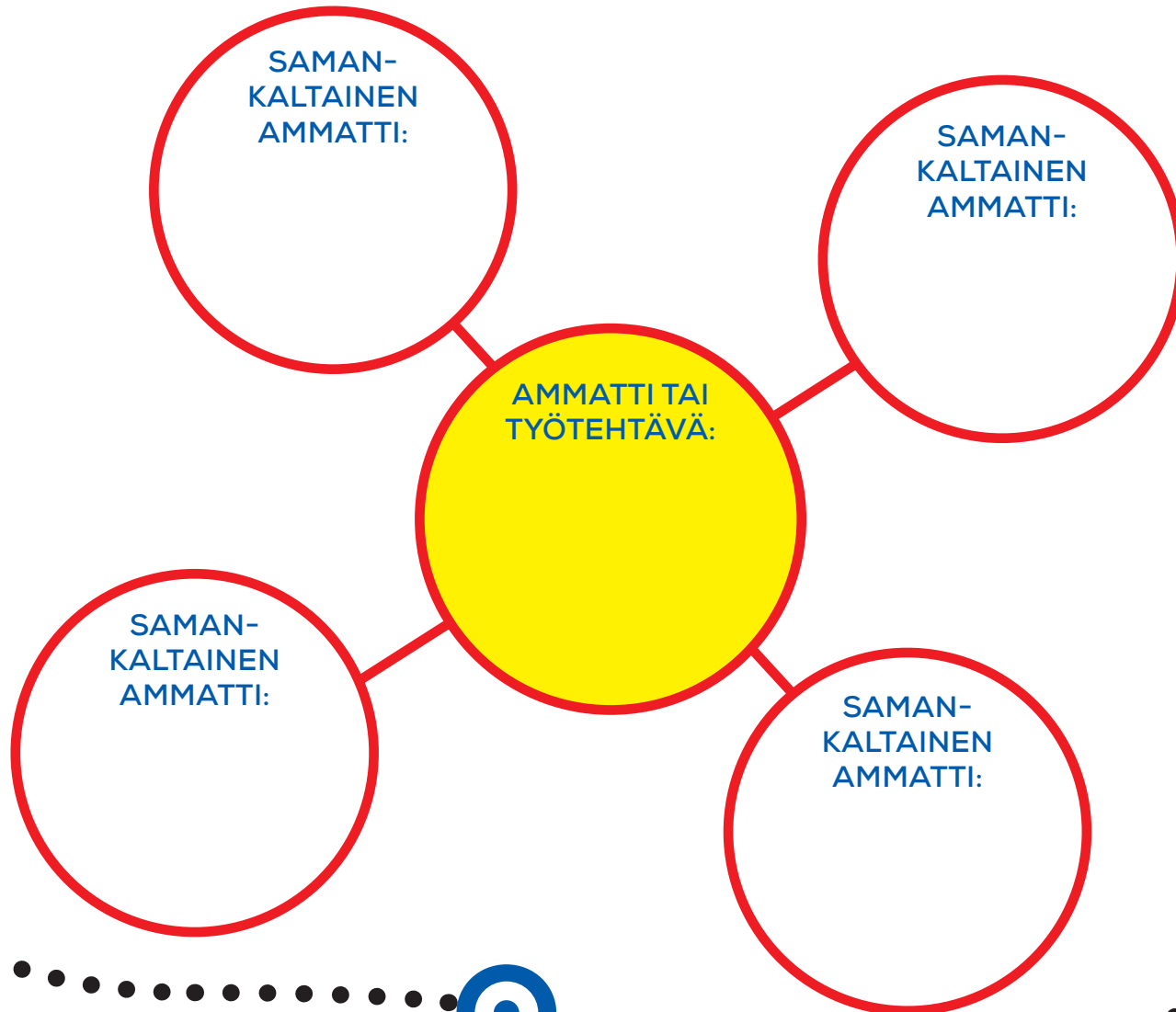
2

KIRJOITA valitut kortit kuvion keskelle. Millaisiin ammatteihin nämä kortit liittyvät? Millainen koulutuspolku johtaa näihin ammatteihin?

3 **POIMI** edellisellä sivulla olevista ammateista yksi sinua eniten kiinnostava vaihtoehto ja kirjoita se viereisen kuvion keskelle.

MIETI, millaisia muita samankaltaisia ammatteja on olemassa ja täydennä kuvio.

KIRJOITA alapuolelle yksi ammattiin liittyvä kysymys, johon etsit vastauksen:

.....

.....

.....

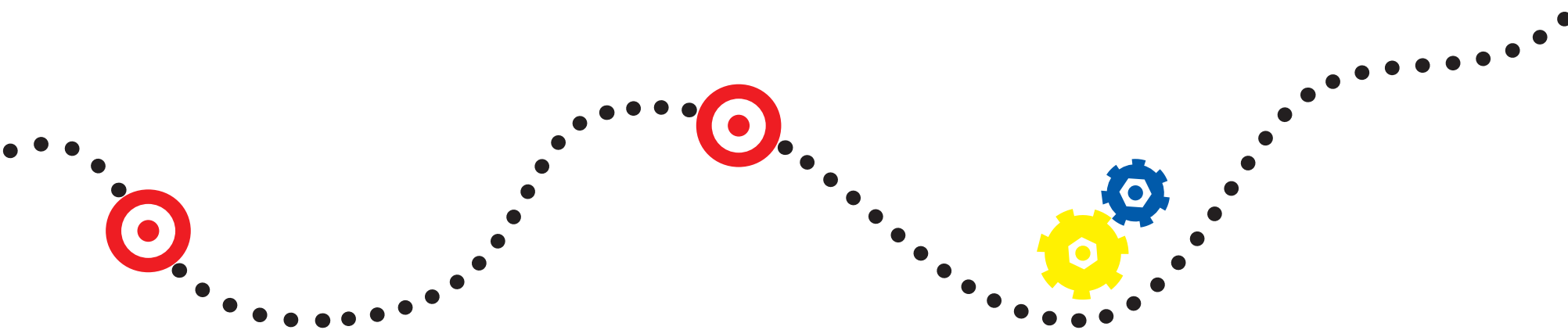
VASTAUS kysymykseen:

.....

.....

.....

.....

Kohti muutosta

*"Muutos on
alussa vaikeaa,
keskellä
sotkuista ja
lopussa upeaa."*
- ROBIN SHARMA

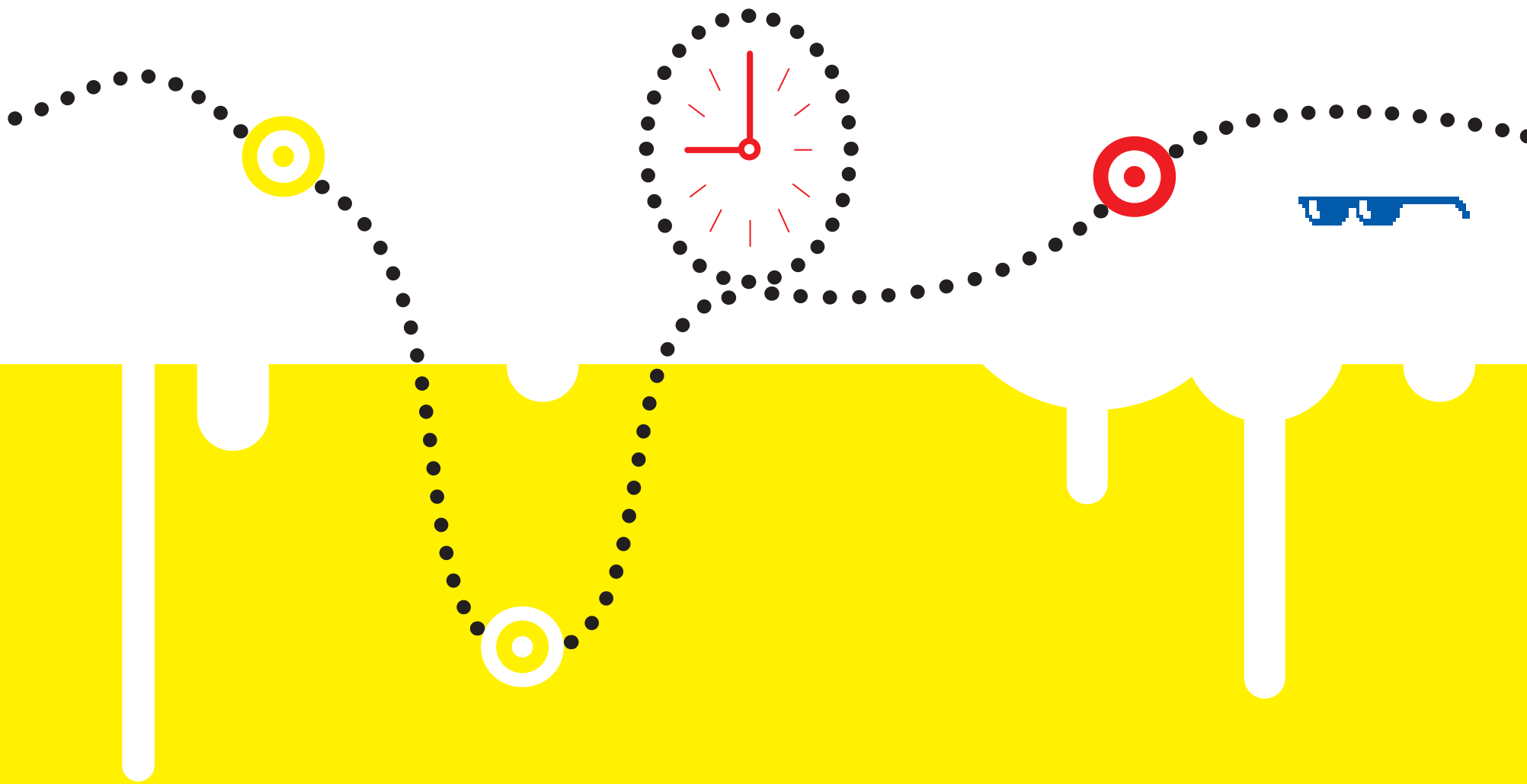

2

MITÄ sinun pitää tehdä, jotta edellä listaamasi mahdollisuudet toteutuvat?

A large rectangular area defined by a dotted line, containing horizontal dotted lines for writing. A large arrow, also made of dotted lines, points from the right side of the box towards the right edge of the page.

Stressaako?

*"Kyse ei ole siitä
mitä katsot, vaan
mitä näet."*
- HENRY D. THOREAU

1 KIRJOITA alla oleviin laatikoihin:

A) Mitkä asiat voivat aiheuttaa stressiä?

B) Mitkä ovat merkkejä stressistä?

C) Miten stressiä voi lieventää?

--	--	--

2 VASTAA seuraaviin kysymyksiin:

Mikä sinua stressaa toiselle asteelle siirtymisessä?

.....

Mistä huomaat, että olet stressaantunut?

.....

Millä keinoin saisit lievennettyä stressiä?

.....

Askel kerrallaan

*"Tämä on sinun
matkasi ja yksin
sinun, muut voivat
kulkea rinnallasi,
mutta kukaan
ei voi kulkea
puolestasi."*

- RUMI

Oma tavoite kannattaa jakaa pienempiin välitavoitteisiin. Ne vievät sinua kohti päätavoitetta.

Muista, että tavoitteen tulee olla realistinen, mitattavissa oleva ja konkreettinen.

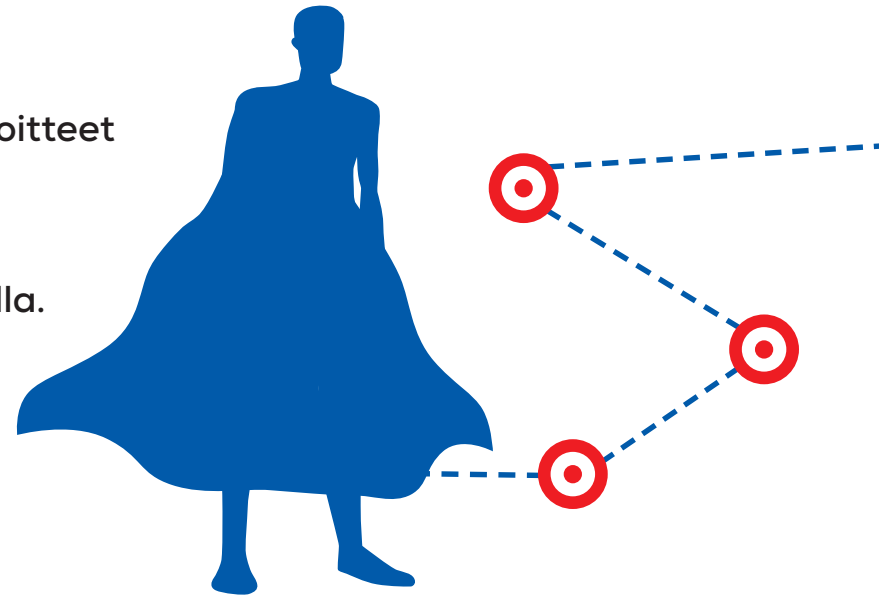
KUN ASETAT VÄLITAVOITTEITA ITSELLESI, MIETI SEURAAVIA ASIOITA:

- Mitä teet välitavoitteen saavuttamiseksi?
- Pystytkö saavuttamaan välitavoitteen?
- Mihin mennessä saavutat välitavoitteen?

KIRJOITA oma tavoitteesi sille varattuun tilaan.

ETENE tavoitettasi kohti välitavoite kerrallaan. Välitavoitteet voivat olla pieniä tai isoja asioita, jotka auttavat sinua saavuttamaan tavoitteesi.

KIRJAA välitavoitteesi edellisen sivun kysymysten avulla.

1 **VÄLITAVOITE**
Mitä teen? Mihin mennessä?

.....

2 **VÄLITAVOITE**
Mitä teen? Mihin mennessä?

.....

.....

TAVOITTEENI:

A yellow rectangular box with a thick border, intended for writing a goal. A red arrow points from the right side of the box towards the top-right corner of the page.

4

VÄLITAVOITE

Mitä teen? Mihin mennessä?

.....

.....

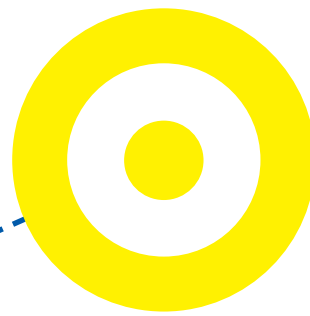
3

VÄLITAVOITE

Mitä teen? Mihin mennessä?

.....

.....

Unelmat

"Kaikki unelmamme voivat toteutua, jos meillä on kylliksi rohkeutta tavoitella niitä."
- WALT DISNEY

MILLAISIA unelmia sinulla on? Kuvaile unelmasi tälle sivulle piirtäen, kirjoittaen ja/tai leikaten kuvia lehdistä.

OMA
LINJA
PARAS
LINJA

Tekijät: Dionne Pounds, Kaisa Törnroos,
Mikko Nykänen, Jan Wieland

Työterveyslaitos

